

Kompleksowa diagnoza zapotrzebowania na nowe miejsca przedszkolne na terenie Gminy Gąsawa na lata 2017-2020

Niniejsza diagnoza opracowana jest w oparciu o badania ankietowe i wywiady (m.in. ewaluacja wewnętrzna przeprowadzona przez kadre pedagogiczną przedszkola w obszarze "Dzieci są aktywne"; ewaluacja problemowa przeprowadzona przez Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy dotycząca wymagań: „Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych” i „Rodzice są partnerami przedszkola” oraz wewnętrzną dokumentację: dzienniki, raporty, arkusze obserwacji zajęć) wybrane zostały nowe, kolejne zakresy zajęć dodatkowych, które najpełniej odpowiedzą na zdiagnozowane przez zespoły merytoryczne potrzeby dzieci.

1. Zapotrzebowania na nowe miejsca przedszkolne

Rodzice i opiekunowie poszukują dla dzieci kompleksowej oferty opieki przedszkolnej, w ramach której dziecko osiągnie gotowość szkolną, tzn. prawidłowy rozwój fizyczny, a także dojrzałość umysłową. Podstawą jest prawidłowy rozwój procesów poznawczych: rozwój wrażeń i spostrzeżeń, uwagi, pamięci, mowy i myślenia, odpowiednio prowadzony przez wykwalifikowany personel, z wykorzystaniem odpowiednio wyposażonej, bezpiecznej infrastruktury. Prawidłowe przygotowanie do edukacji szkolnej staje się dla rodziców/opiekunów szczególnie istotne w kontekście przesuwania wieku obowiązku szkolnego w Polsce.

Na terenie gminy Gąsawa funkcjonuje Przedszkole Samorządowe, zlokalizowane w Gąsawie i oferujące podstawowy zakres oferty opieki przedszkolnej, realizowany przez doświadczony personel. Równocześnie jednak, coraz bardziej odczuwalne są ograniczenia lokalowe oraz potrzeba rozwoju. Obecnie jest 100% wykorzystanie istniejących miejsc i niestety nie jest możliwe przyjęcie do niego większej liczby dzieci.

Zatem plany rozszerzenia skali działalności zostały przygotowane w oparciu o analizę nie tylko warunków lokalowych, ale również ocenę dotychczasowej działalności merytorycznej. Celem analizy było określenie kierunku rozwoju pod względem wykorzystywanych metod, narzędzi i technik pracy z dziećmi. Dotychczas, oprócz zajęć w ramach realizacji podstawy programowej, prowadzone były zajęcia dodatkowe: religia, rytmika, j. angielski, zajęcia taneczne, sportowe, spotkania z mini filharmonią.

Oprócz jakości oferty opieki przedszkolnej, kluczowym czynnikiem wpływającym na decyzję rodziców/opiekunów jest jej dostępność, rozumiana jako dostępność miejsca dla dziecka, a także łatwość dojazdu do placówki. Niewystarczająca liczba miejsc, długie listy oczekujących to silny czynnik zniechęcający. W rezultacie, mieszkańcy często rezygnują z usług opieki przedszkolnej, decydując się na pozostanie jednego z rodziców/opiekunów w domu. Ma to realny wpływ na sytuację na lokalnym rynku pracy. Niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolu staje się poważną barierą w powrocie do aktywności zawodowej rodziców, w szczególności młodych matek. Jest to zjawisko zauważalne również lokalnie: ponad 1/3 kobiet zarejestrowanych w PUP w Żninie (stan na 31.12.2015 r., 810 z 2546 kobiet) stanowiły matki, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Wśród osób zakwalifikowanych jako znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zarejestrowani bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia stanowili 21,7%, a wśród kobiet 29,4%. (źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Żninie, „Struktura i bilans bezrobotnych 01-12.2015”).

Tym ważniejszy staje się wskaźnik wykorzystania miejsc w placówkach na danym obszarze, ponieważ pozwala on potwierdzić realne zapotrzebowanie na usługi opieki przedszkolnej – im bliższy 100%, tym pilniejsza potrzeba rozbudowy placówek. Średnio na 100 miejsc w przedszkolach na terenie województwa kujawsko-pomorskiego przypada 92,1 dzieci w wieku przedszkolnym. W przypadku gminy Gąsawa, wskaźnik ten wynosi 98, co wyraźnie wskazuje na bardzo wysoki stopień obłożenia (źródło: Analiza "Wychowanie przedszkolne w województwie kujawsko-pomorskim 2015"). Potwierdzeniem tych danych jest większa liczba chętnych do uczęszczania do przedszkola w Gąsawie niż wynosi obecny limit miejsc. W roku szkolnym 2014/2015 czwórka dzieci nie została przyjęta do przedszkola z powodu braku miejsc.

Problem dostępności oferty opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym jest zjawiskiem dotyczącym gminy w powiecie żnińskim, jednak wyraźniej odczuwalnym na terenie gminy Gąsawa. Odsetek dzieci objętych opieką przedszkolną na tym terenie wynosi 58,9% i jest najniższy w stosunku do wskaźników powiatowych. Różnica jest szczególnie wyraźna w stosunku do wyników gmin Barcin (79,8%), Janowiec Wielkopolski (70,4%) czy Żnin (70,3%) (źródło: diagnoza obszaru w ORSG Powiatu Żnińskiego). Także w skali całego województwa gminę Gąsawa charakteryzuje niski wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Zgodnie z informacjami zawartymi w „Analizie...” w 2014 r. wskaźnik dla gminy Gąsawa wyniósł 59,9%, co dało 75 miejsce na 144 gminy w województwie kujawsko-pomorskim.

Ustalenia zebrane w ramach przygotowań do projektu potwierdza również wynik analizy przeprowadzonej na potrzeby Strategii ORSG PŻ, w szczególności w obszarze tematycznym Edukacja w pkt. 12. – wskazano niewystarczający poziom jakości edukacji, wynikający z niewystarczającego wsparcia procesów edukacyjnych w szkołach w takich obszarach jak prowadzenie zajęć dodatkowych, doszkąlanie nauczycieli, unowocześnienie wyposażenia szkół, systematyczna modernizacja placówek kształcenia zawodowego; w pkt. 14. Niewystarczająca oferta w zakresie opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym i wcześniejszym. Stopień upowszechnienia edukacji przedszkolnej na terenie gminy Gąsawa jest zdecydowanie niższy niż poziom podany w regulaminie konkursu (72,45%), przez co gmina Gąsawa staje się obszarem preferowanym.

Obecna powierzchnia jest już w całości wykorzystywana na potrzeby opieki nad dziećmi. W związku z zapotrzebowaniem – zapytanie od rodziców, dla zwiększenia liczby miejsc w przedszkolu konieczna jest rozbudowa budynku i zwiększenie powierzchni przeznaczonej pod dydaktykę oraz pomieszczeń pomocniczych. W wyniku rozbudowy powstaną dwie nowe sale dydaktyczne zlokalizowane na parterze (zgodnie z zaleceniami służb przeciwpożarowych), o powierzchniach 69,96 m² i 65,92 m². Sale te będą posiadały przesuwne ściany pomiędzy nimi, co pozwoli na połączenie sal w razie potrzeby organizacji większych wydarzeń czy uroczystości wewnątrz budynku. Dzięki temu w nowej części powstanie pomieszczenie wielofunkcyjne, pozwalające znacząco podnieść komfort i bezpieczeństwo dzieci oraz warunki pracy dydaktycznej. W ramach rozbudowy przewidziano nową szatnię o pow. 13,26 m², która będzie również odpowiednio przystosowana do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami. Całość projektu umożliwi utworzenie dodatkowych 25 miejsc dla dzieci oraz poprawę jakości świadczonych usług.

Placówki oświatowe w Gminie Gąsawa

NAZWA	ADRES	STRONA INTERNETOWA
Przedszkole Samorządowe w Gąsawie	ul. Żnińska 17 88 – 410 Gąsawa	brak
Szkoła Podstawowa im. Józefa Unruga w Laskach Wielkich	Laski Wielkie 25 88 – 410 Gąsawa	www.splaskiwielkie.republika.pl
Zespół Publicznych Szkół w Gąsawie	ul. Leszka Białego 6 88 – 410 Gąsawa	www.zpsgasawa.org
Zespół Szkół Niepublicznych w Gąsawie	ul. Żnińska 6 88 – 410 Gąsawa	www.zsngasawa.pl

2. Demograficzna charakterystyka Gminy Gąsawa

Gmina Gąsawa jest gminą wiejską położoną w południowej części powiatu żnińskiego, w południowo-wschodniej części Pałuk oraz południowo – zachodniej części województwa kujawsko – pomorskiego. Sytuację demograficzną w gminie przedstawiamy poniżej.

1.1. Ludność

Obszar gminy w 2015 r. zamieszkiwało 5 244 osoby a gęstość zaludnienia osiągnęła 39 os/km². W ostatnich 5-ciu latach ubyło 62 mieszkańców (ok. 1%) i w 100% były to kobiety - liczba mężczyzn jest taka sama jak w 2011 r.

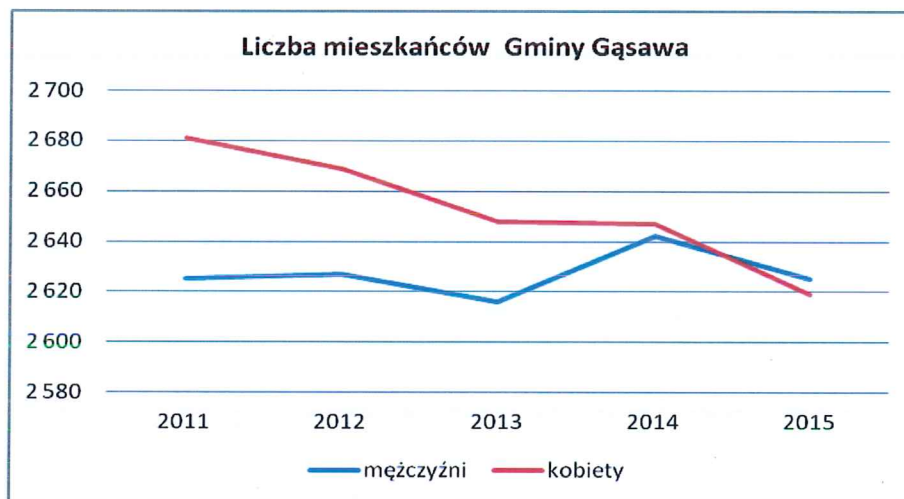
Tabela 1. Ludność Gminy Gąsawa w latach [os.]

Płeć	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	5 306	5 296	5 264	5 289	5 244
mężczyźni	2 625	2 627	2 616	2 642	2 625
kobiety	2 681	2 669	2 648	2 647	2 619

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

W gminie systematycznie ubywa mieszkańców, przy czym zdecydowanie ubyło więcej kobiet, co przedstawia wykres 1.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Gąsawa

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

1.2. Przyrost naturalny w Gminie Gąsawa

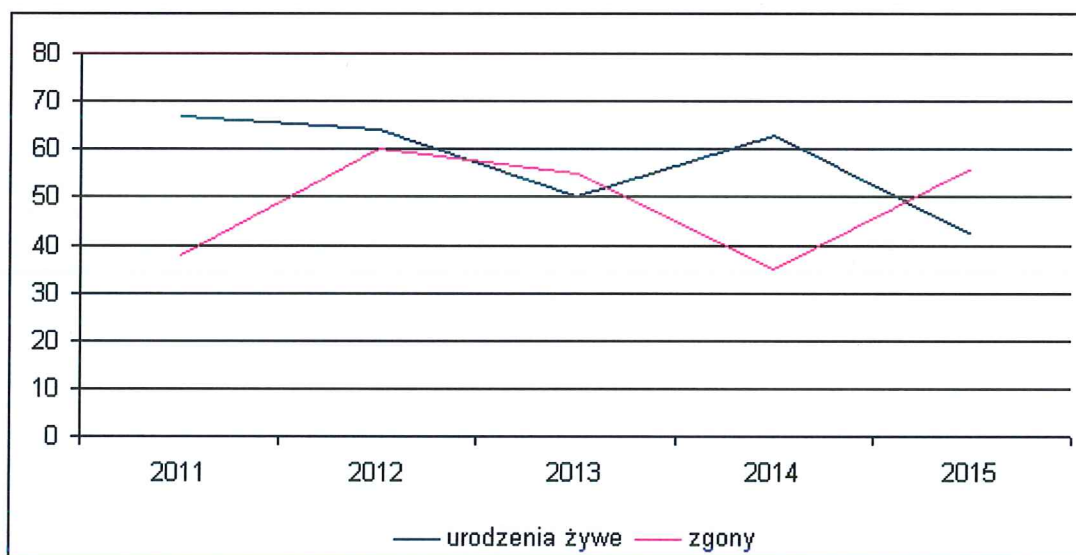
Liczba ludności zależy przede wszystkim od przyrostu naturalnego i salda migracji. W latach 2011-2015 liczba zgonów nie wykazywała wyraźnego trendu. Natomiast liczba urodzeń żywych ulegała wahaniom z tendencją obniżającą. Najwięcej dzieci urodziło się w roku 2011 (67), a najmniej w 2015 roku (42) jednakże należy uznać, iż sytuacja mniejszej liczby urodzeń żywych w roku 2015 była chwilową tendencją, gdyż w roku poprzednim wynosiła już 63. W wyniku tych wahań również i wskaźnik przyrostu naturalnego przyjmował różnicowane wartości, od 29 w roku 2011 do - 14 w roku 2015, ale w roku 2014 przyjął on już dodatnią wartość (28).

Tabela 2. Ruch naturalny w Gminie Gąsawa z podziałem na płeć w latach 2011-2015

Rok	Urodzenia żywe			Zgony		
	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
2011	34	33	67	15	23	38
2012	31	33	64	28	32	60
2013	21	29	50	32	23	55
2014	32	31	63	17	18	35
2015	17	25	42	26	30	56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 2. Ruch naturalny w Gminie Gąsawa w latach 2011-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2015 roku przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Gąsawa zarejestrowano na poziomie -2,6. Gminny współczynnik przyrostu naturalnego był wprawdzie niekorzystny, jednakże jest to tendencja ogólnokrajowa, gdyż również w przypadku województwa, jak i kraju wskaźnik ten przyjmował ujemne wartości. Dokładne wartości przedstawione zostały w tabeli 3.

Tabela 3. Przyrost naturalny na 1000 osób w Polsce, województwie kujawsko - pomorskim, powiecie żnińskim oraz Gminie Gąsawa w 2015 roku

	Polska	Województwo kujawsko – pomorskie	Powiat żniński	Gmina Gąsawa
Urodzenia żywe na 1000 osób	9,6	9,2	9,8	7,9
Zgony na 1000 osób	10,27	9,83	9,69	10,60
Przyrost naturalny na 1000 osób	- 0,7	- 0,6	0,1	- 2.6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Sytuacja w grupie najmłodszych mieszkańców gminy przedstawia tabela 4. Zestawienie to pokazuje ile dzieci przybyło w gminie w poszczególnych latach.

Tabela 4. Ludność Gminy Gąsawa wg grup wiekowych [os.]

Rocznik dziecka	2011	2012	2013	2014	2015
0	66	66	51	63	39
1	58	60	63	50	64
2	68	60	60	62	45
3	58	71	64	60	63
4	51	59	67	62	58
5	54	51	61	65	62
6	60	54	54	61	63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Podsumowując, współczynniki demograficzne w Gminie Gąsawa są w większości przypadków dość zbliżone do wartości krajowej, wojewódzkiej i powiatowej. Jednocześnie, jak pokazuje wprowadzony rządowy program „Rodzina 500+” zasadnym jest oczekiwanie zwiększania się liczby dzieci, dlatego też niezwykle istotnym wydaje się przygotowanie odpowiednich kierunków rozwojowych w zakresie oświaty na terenie gminy.

1.3 Liczebność dzieci w placówkach przedszkolnych Gminy Gąsawa

Na terenie Gminy Gąsawa znajdują się przedszkola publiczne: Przedszkole Samorządowe w Gąsawie, Oddział Przedszkolny w Szelejowie oraz Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Józefa Unruga w Laskach Wielkich. Na obszarze Gminy funkcjonują również Szkoła Podstawowa im. Józefa Unruga w Laskach Wielkich, Zespół Publicznych Szkół w Gąsawie i Zespół Szkół Niepublicznych w Gąsawie.

W latach 2011 – 2015 liczba dzieci w wieku przedszkolnym systematycznie rosła, załamanie nastąpiło w 2014 r., jednakże potem nastąpił wzrost. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym systematycznie rósł w latach 2011 – 2014.

Tabela 5. Liczba dzieci w wieku przedszkolnym oraz objętych wychowaniem przedszkolnym (3 – 6 lat) na terenie Gminy Gąsawa

Rok	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym	Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym[%]
2011	223	126	56,5
2012	235	133	56,6
2013	246	145	58,9
2014	217	133	61,3
2015	246	b.d.	b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

2.2. Analiza dostępności do wychowania przedszkolnego

Poniższa tabela przedstawia dostępność do wychowania przedszkolnego dla Gminy Gąsawa, począwszy od roku szkolnego 2011/2012.

Tabela 6. Dostępność do edukacji przedszkolnej dzieci w wieku 3-6 lat od roku 2011 r.

Rok szkolny	Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli	Liczba zameldowanych dzieci	Dostępność do edukacji przedszkolnej [%]
2011	127	235	54,04
2012	140	235	59,57
2013	143	248	57,66
2014	138	256	53,90
2015	137	253	54,15
2016	155	237	65,40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy w Gąsawie

Z uzyskanych danych wynika, że tylko nieco ponad połowa najmłodszych mieszkańców Gminy ma zapewniony dostęp do edukacji przedszkolnej na jej terenie. W badanym okresie wskaźnik ten oscylował od 53,90% w roku 2014 do 65,40% w roku szkolnym 2016.

2.3. Liczba miejsc w placówkach oświatowych Gminy Gąsawa

Biorąc pod uwagę uwarunkowania wynikające ze zmian prawnych związanych z obowiązkiem szkolnym, a zwłaszcza wiekiem rozpoczęcia nauki, warto przyrzeć się maksymalnemu zapotrzebowaniu na miejsca w placówkach oświatowych. Szacuje się, że maksymalna szacowana liczba potrzebnych miejsc w przedszkolu będzie wzrastać do roku 2019, nieznaczny spadek nastąpi w 2020 r.

Tabela 7. Prognoza liczby dzieci w Gminie Gąsawa

2020											
51											
66											
57											
57											
50											
6	6	6	6	5	5	5	5	62			
0	0	5	2	9	7	4	8				
6	0	54	54	61	63	70	72	74	78	80	

Tabela 8. Maksymalna szacowana liczba potrzebnych miejsc w przedszkolach na terenie Gminy Gąsawa

Rok	2017	2018	2019	2020
Potrzebna liczba miejsc przedszkolnych	262	274	306	296

WÓJT
Błażej Łabędzki